

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Oslo, 15.november 2024

Innspill til forskningsprioriteringer Statsbudsjettet 2026

Norge må investere i anvendt forskning som tas raskt i bruk for å løse vanskelige samfunns- og teknologiutfordringer og nå krevende samfunns mål

Forskningsinvestering må trappes opp til 1,25% av BNP innen 2030

Perspektivmeldingen tydeliggjør Norges utfordringer. I sum gir det store omstillingsbehov. Det trengs en kraftfull satsing på kunnskapsberedskap og forskning for å utvikle et samfunn med miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft og gi kommende generasjoner forutsetninger for gode liv.

Våre naboland Finland, Sverige og Danmark øker forskningsinvesteringene kraftig frem mot 2030 for å løse sine utfordringer. Draghi-rapporten adresserer mye tyngre investering i forskning og innovasjon for at Europa skal bli mer konkurransedyktig, mindre karbonavhengig og tryggere. Norge sakker akterut.

De neste 5-10 årene blir avgjørende for hvordan vi møter dagens løpende utfordringer og for hvilket samfunn vi overlater til kommende generasjoner. I motsetning til våre naboland, har Norge et "oljefond" med en generasjonskontrakt; vi skal sikre grunnlaget for økonomien og vi skal trygge planetens bærekraft. Skal vi holde vår lovnad til fremtidige generasjoner og holde tritt med våre naboland, må Norge investere tyngre i utfordringsdrevet forskning, både i offentlig og privat sektor. Offentlig investering i forskning må trappes opp fra 0,89% i 2025 til 1,25% av BNP innen 2030, og slik utløse forskning for grønn, digital og rettferdig omstilling og samfunnssikkerhet, samt utløse næringslivets investering i forskning og innovasjon. Det gir en styrking på i størrelsesorden 20 mrd. kr ut over foreslått bevilgning for 2025 på 48,5 mrd kr, en samlet årlig økning i størrelsesorden 4 mrd.kr til 2030. Departementer som investerer lite i forskning, må særlig trappe opp sine forskningsbevilgninger innen 2030 for å nå sektorens mål.

Norge må styrke anvendt forskning for å greie den vanskelige teknologiutviklingen og bygge beste kunnskap for nullutslippssamfunn, samfunnssikkerhet, verdiskaping og grønn konkurransekraft.

Staten investerer ca. 48,5 mrd. kr i forskning (2025). I tillegg kommer ca. 3,7 mrd.kr. som benyttes til SkatteFUNN. En synkende andel, ca. 1/5 av de samlede statlige forskningsbevilgningene, konkurranseutsettes gjennom Forskningsrådet, dvs. Ca. 11 mrd. kr. Denne andelen av de samlede statlige forskningsmidlene må økes og innrettes mot de vanskeligste samfunnsutfordringene. Forskningen må gis tydelige mål.

Norge må styrke anvendt forskning for å greie den vanskelige teknologiutviklingen og bygge beste kunnskap for nullutslippssamfunn, samfunnssikkerhet, verdiskaping og grønn konkurransekraft mm. Satsing på anvendt forskning er å satse på arbeidsplasser, robust velferdssystem, klima og natur, beredskap og konkurransekraft. Forskningsmiljøene og de som eier utfordringene må samarbeide, på tvers av sektorer og interesser. En tydelig styrking av forskningsinvesteringene og samtidig omfordeling av forskningsmidler mot de største samfunnsutfordringene er nødvendig.

Bevilgningene fra sektordepartementene til Forskningsrådets virkemidler for næringsrettet og samfunnsrettet anvendt forskning, må økes. En større andel av offentlige forskningsmidler innen samferdsel, helse og omsorg, forsvar og samfunnssikkerhet må utlyses i åpen konkurranse og rettes mot tverrfaglig og tverrsektoriell forskning for å løse de vanskelige utfordringene. Uavhengig forskningssektor må bidra mer til forsvarssektoren og samfunnssikkerhet.

For å finansiere Stortingets prioriteringer, må en benytte virkemidler som er dokumentert effektive og treffsikre og som kommer hele samfunnet til gode ved å utløse ytterligere finansiering og spredning av forskningsresultater. Virkemidler som treffer mindre effektivt må endres.

Åpen konkurranse om forskningsmidler sikrer kvalitet og relevans i forskning. Samarbeid mellom de som eier utfordringene og forskningsmiljø gjør at forskningen tas raskt i bruk og at kunnskapen spres og utvikles videre. Forskningsrådets utlysninger må understøtte langsiktig, tematisk og mulighetsskapende forsknings- og teknologiutviklingssamarbeid mellom dem som kjenner utfordringene på pulsen og forskningsmiljøene.

Forskningsinstituttene utstrakte samarbeid med næringsliv og andre brukere av forskningen og deres spesialisering mot tema snarere enn fagdisiplin, gjør dem særlig egnet til å levere FoU for nødvendig omstilling i norsk næringsliv og offentlig sektor. Forskningsinstituttene arbeidsform er tillitsfullt samarbeid med bedrifter, offentlige virksomheter og forskningsmiljø på tvers av sektorer og nasjonale grenser. Instituttene er koblingspunkt i samarbeidet og anses som en avgjørende styrke i EU og i Norge. Norske forskningsinstitutter er ideelle stiftelser eller ideelle aksjeselskaper som mottar svært lav grunnbevilgning (ca 11%) sammenlignet med institutter ellers i Europa (20%-50%). Til sammenligning har norske universiteter og høyskoler et grunnbevilgningsnivå som ligger på topp i Europa. Iflg OECD betyr dagens lave grunnbevilgning til norske forskningsinstitutter "lost opportunities" for Norges innovasjonskraft.

FFA foreslår at:

- Offentlig investering i må trappes opp fra 0,89% i 2025 til 1,25% av BNP innen 2030, og slik utløse forskning for grønn, digital og rettferdig omstilling og samfunnssikkerhet.
- Større andel av offentlige forskningsmidler innen samferdsel, helse og omsorg, forsvar og samfunnssikkerhet må utlyses i åpen konkurranse og rettes mot tverrfaglig og tverrsektoriell forskning. Sivil forskningssektor må bidra mer til forsvarssektoren og samfunnssikkerhet.
- Den rettighetsbaserte ordningen SkatteFUNN må vurderes med sikte på å gi større avkastning i form av større innovasjonshøyde, flere grønne arbeidsplasser og større konkurransekraft i næringslivet ved å endre tildelingskriteriene og differensiere støttesatsene.
- Offentlige bevilgninger til FoU i næringslivet må også utløse finansiering fra bedriftene selv
- Norge må fortsette å delta i det store forsknings- og innovasjonssamarbeidet med Europa og andre land og ivareta nasjonal strategisk kapasitet slik at en er konkurransedyktig i Europas forskningsprioriteringer og henter hjem forskningsresultater og forskningsmidler fra Horisont Europa.
- Forskningsinstituttene grunnbevilgning økes mot europeisk nivå og økningen øremerkes kunnskapsberedskap for prioriterte samfunns mål
- Forskningsrådets utlysninger må understøtte langsiktig, tematisk og mulighetsskapende samarbeid mellom dem som kjenner utfordringene på pulsen og forskningsinstituttene som utvikler ny kunnskap. Samarbeidsvirkemidler må tas i bruk på flere samfunnsområder inkludert offentlig sektor, slik at en bygger relevant forskning som tas i bruk raskt og som spres i samfunnet.

Vi utdyper gjerne forslagene og ønsker lykke til med budsjettarbeidet!

Vennlig hilsen

Anne Strømme Lycke
Styreleder FFA

Agnes Landstad
Daglig leder FFA

Forskningsinstituttene Fellesarena organiserer de 33 selvstendige forskningsinstituttene som fyller kriteriene for grunnfinansiering fra Forskningsrådet, til sammen 7500 årsverk og 11,5 mrd kr i årlig omsetning, derav 1,4 mrd kr fra utlandet. Norge har i sin instituttsektor et velfungerende apparat for anvendt, tverrfaglig og målrettet forskning. Forskingen er innrettet mot samfunnsutfordringene og bidrar til konkurransekraft, innovasjonsevne og omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Forskningsinstituttene er forsknings- og innovasjonspartnere for bedriftene og akseleratorer for omstilling i samfunnet.